N°. 210. # DE GRONDWET. **1854.**

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . **ƒ 1.00.**
Voor elken regel meer. . . . . **″ 0.15.**
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijken en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van **ƒ 1**, het zegelregt daaronder begrepen.

VRIJDAG 27 JANUARIJ.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Brieven **franco** aan het Bureau **De Grondwet.**
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage, per 3 maanden . . . . **ƒ 4.50.**
Voor de overige steden des Rijks . . . . . **″ 5.50.**

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indië:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement **ƒ 70**, Ned. Cour.

De Wet op het Armbestuur.

V.

Het is niet meer noodig op te merken, hoezeer het wetsontwerp in beknoptheid heeft gewonnen, nu de regels van armlastigheid buiten toepassing zijn gebleven op de kerkelijke instellingen van weldadigheid; maar het is niet te ontkennen, dat daaruit velerlei moeijelijkheden zullen ontstaan, zoodra die regels van de kerkelijke voorschriften vervallen, om art. 21 van het wetsontwerp op te volgen.

Bij art. 28 van het wetsontwerp wordt de geboorteplaats als het domicilie van onderstand van den behoeftige beschouwd. Wij willen over het nut dezer bepaling niet twisten, omdat wij die afwijking van het vorig wetsontwerp alleen kunnen regtvaardigen uit de zucht, om de tegenovergestelde rigting toch op eene of andere wijze merkbaar te doen zijn. Het synodaal reglement op de diakonie-administratien noemt bij art. 17 de woonplaats onder het ressort der kerkelijke gemeente en bij art. 19 het verblijf gedurende de twee laatste jaren als voorwaarde tot ondersteuning. Het burgerlijk bestuur mag volgens art. 21 van het wetsontwerp dus geen onderstand verleenen, dan na zich verzekerd te hebben van de weigering der kerkelijke instelling van de gemeente, waar de behoeftige is geboren; terwijl de kerkelijke voorschriften den pligt tot ondersteuning opleggen aan de kerkelijke instelling ter woonplaatse van den behoeftige.

Wij vinden ten slotte eene hoogst bedenkelijke afwijking van de vroeger gestelde regels in de thans voorgedragen bepalingen van het *vierde* hoofdstuk, betreffende de subsidien uit fondsen van burgerlijke gemeenten aan instellingen van weldadigheid.

Wanneer wij de memorie van toelichting bij het wetsontwerp *Thorbecke* naast die van het tegenwoordig wetsontwerp leggen, dan is er zelfs in de bewoordingen geen verschil omtrent de taak van den wetgever. ″Gewis zijn aan het subsidie-stelsel zwarigheden van onderscheiden aard verbonden. Of echter in den toestand, waarin wij ons te dezen aanzien, sedert eene zeer lange ″reeks van jaren hier te lande bevinden, de subsidien ″geheel voor afschaffing vatbaar zijn, is meer dan twij″felachtig. Indien men hierop niet bevestigend durft ″antwoorden, moet de wet strekken, om dit noodzake″lijk kwaad voor de toekomst en zoolang het niet wel ″geheel kan worden weggenomen, binnen bepaalde gren″zen te beperken. Daartoe is het raadzaam, alles te ″vermijden, waaruit eenigerhande verpligting voor de ″gemeentebesturen tot het verleenen van subsidie zou ″kunnen worden afgeleid; voor te schrijven wat die be″sturen moeten inachtnemen, om subsidien te kunnen ″verleenen.″

Tot dus ver wat wij uit de memorie van toelichting van het *vorig* wetsontwerp aanhalen, bestaat er volkomene overeenstemming met het gevoelen van het *tegenwoordige*; maar nu volgt de afwijking:

″*en een maximum aan te wijzen* boven hetwelk, in ″verband met het bedrag van den onderstand door ″kerkelijke en gemengde armbesturen verstrekt, aan ″deze geene subsidie mag worden toegelegd″; wordt vervangen door de volgende zinsnede:

″*en aan Gedeputeerde Staten op te dragen, toe te zien*, dat zij niet dan bij volstrekte onvermijdelijkheid wor″den verleend of verhoogd *en de maatregelen te nemen*, ″waartoe die collegien bevoegd zijn, om de verminde″ring er van te bevorderen.″

Wij gelooven het naast die afwijking te kunnen formuleren daarmede: dat de taak van den wetgever, op Gedeputeerde Staten wordt overgedragen.

Die afwijking heeft ons verbaasd, omdat de vroeger ontworpen regels geen den minsten tegenstand hebben ondervonden. Volgens het voorloopig verslag, in der tijd aan de regering medegedeeld, werd de strekking der artikelen, om de subsidien en het verleenen daarvan zooveel mogelijk te beperken, algemeen goedgekeurd; en wat het middel betrof, om dat doel van den wetgever te bevorderen; slechts een enkel bezwaar liet zich hooren, dat langs dien weg de afschaffing van subsidien met schokken gepaard zou kunnen gaan.

Die verbazing stijgt, wanneer men nu zelfs in het orgaan der anti-revolutionnaire partij tegen het *vierde* hoofdstuk van het tegenwoordig wetsontwerp bezwaren kenbaar maakt en de wensch geuit wordt, dat ″de heil″looze gemeentelijke subsisien trapsgewijze verminder″den en spoedig geheel ophielden en door het terug″brengen van geheel de armzorg tot de kerkelijke ″liefdadigheid, slechts zoo weinige uitzonderingen werden ″toegelaten als maar eenigzins bestaanbaar is met de ″verpligting, die in buitengewone gevallen ook op de ″besturen jegens hulpbehoevenden rusten en met de ″wenschelijkheid, om sommige algemeene inrigtingen, ″als hospitalen, geneeskundige hulp en wat dies meer ″zij, geheel of ten deele ten koste der besturen te ″laten.″ (*)

Wij achten dan ook de regeling van deze gewigtige aangelegenheid bij het wetsontwerp, dat wij beschouwen, aan verschillende bezwaren onderhevig; waarom wij de aangewezen afwijking, of het gemis van de bepalingen bij het vroeger wetsvoorstel omschreven, niet mogen goedkeuren. Wij zijn gereed die bezwaren te ontwikkelen.

Welke middelen bestaan er aan de zijde van Gedeputeerde Staten, om toe te zien, ″dat niet dan bij ″volstrekte onvermijdelijkheid subsidien verleend of ver″hoogd worden? Hoe ver strekt hunne bevoegdheid, ″om maatregelen te nemen, waardoor de vermindering ″er van bevorderd wordt?″

In een tijd, waarin het aan de orde van den dag schijnt, om in de organieke wetten den geest van centralisatie te zoeken, is het vreemd een voorschrift te zien gegeven, om besluiten van de gemeenteraden aan Gedeputeerde Staten binnen een bepaald tijdstip mede te deelen. Men zou zulks na de aankondiging van eene tegenovergestelde rigting, niet hebben verwacht. Of is het de bloote mededeeling, die aan het vragen van goedkeuring, waarmede men in de gemeentewet de zelfstandigheid der gemeentebesturen bedreigd zag, moet worden tegenovergesteld? Maar wat beduidt de *mededeeling*, zoo niet het besluit kan worden getoetst aan de voorschriften der armenwet en bij bevonden strijd mag worden geschorst? Of staat het aan Gedeputeerde Staten vrij in een onderzoek te treden van hetgeen als vrucht der beraadslagingen van den gemeenteraad volgens art. 60 uit het besluit moet blijken, zoodat Gedeputeerde Staten gaan zitten op de plaatsen der Raadsleden en op nieuw in eene beoordeeling treden ″van de volstrekte noodzakelijkheid van het ″subsidie of van de verhooging door het onderzoek ″van rekening en begrooting″ en hetgeen verder bij Art. 60 wordt voorgeschreven? Zullen Gedeputeerde Staten de bevoegdheid hebben daartoe stukken op te eischen, — het belanghebbend Kerkelijk Armbestuur tot het geven van inlichting op te roepen en langs die wegen en door die middelen door hen noodzakelijk geacht, de overtuiging trachten te verkrijgen, dat het bestuur der instellingen, overeenkomstig haren aard en hare bestemming aan zijne verpligtingen naar vermogen voldoet? De verpligting tot verkrijging der goedkeuring verdient dan de voorkeur boven de bloote mededeeling, die welligt in den regel geene andere uitkomst zal hebben dan van bloote kennisneming; — want, gesteld eens, dat het besluit bij Gedeputeerde Staten bedenkingen ontmoet: — zij mogen in de behandeling van deze zaak geen anderen weg volgen dan bij de gemeentewet is aangewezen. Het besluit zal een misschien meer uitgebreide toelichting behelzen van de op de begrooting der gemeente ingetrokken subsidie, dan men anders gewoon was tot verdediging van deze begrootingspost te zeggen, — en het zal aan Gedeputeerde Staten slechts vrijstaan, om die enkele post der begrooting in zijn geheel af te keuren, — *in welk geval* de Regering weder kan geroepen worden het verschil te beslissen tusschen Gedeputeerde Staten en den Gemeenteraad, zonder dat voor ... [illegible]

(*) *De Nederlander*, n°. 2083.

een anderen maatstaf bestaat dan het individuëel gevoelen van den Minister of van den bureau-ambtenaar, die hem ter zijde staat. Wij zien geen kans, om op te geven tot welke andere maatregelen Gedeputeerde Staten bevoegd zijn.

Zoo men naauwlettend onderzocht, in welke betrekking bij dit wetsontwerp het gemeente bestuur is gesteld tot de bestuurders der kerkelijke instellingen van weldadigheid, — ook zonder dat wij daarbij achtgeven op sommige uitdrukkingen in de Memorie van toelichting, dan is het buiten tegenspraak hoogstmoeijelijk, om bij de minste aanraking buiten botsingen te blijven. Eene enkele aanvrage om ondersteuning kan de bron worden van allerlei plagerijen en kwellingen. Er bestaan op dat gebied hoogst betreurenswaardige antecedenten, die in geenen deele getuigen, dat er bij de kerkelijke instellingen eene bewustheid bestaat, dat de ondersteuning der armen eigenlijk tot hare taak behoort; — maar eerder een toeleg openbaar werd, om zich zoo mogelijk aan die taak te onttrekken en ze aan de burgerlijke gemeente over te dragen. Hoedanig zal nu de noodzakelijkheid, ten genoege van het gemeente bestuur in den geest van art. 60 worden bewezen, zonder in te dringen tot de bijzonderheden van het beheer der kerkelijke armenzorg; en wat zal het gevolg zijn, zoo de noodzakelijkheid der aanvrage niet voldoende blijkt en de aanvrage wordt afgewezen? Men lette toch op de rekbaarheid van het voorschrift, dat in dit ontwerp nieuw mag worden genoemd: dat het bestuur der instelling, overeenkomstig haren aard en hare bestemming, aan zijne verpligtingen naar vermogen voldoet. Zal het gevolg niet zijn, dat men de armenbedeeling van de kerkelijke meer en meer tot de burgerlijke armbesturen doet overgaan en de burgerlijke gemeente met drukkende en toenemende lasten blijven bezwaard? Zoo men daarbij niet vergeet, dat het belang der gemeentebesturen onvermijdelijk vordert, dat met de meeste zorvuldigheid worde toegezien, dat de ondersteuning, die uit de gemeentekas wordt verleend, zoodanig besteed zij, als meest in overeenstemming is met het belang der gemeente en daaraan voorwaarden verbonden worden, in het belang der openbare orde en van de goede zeden — is voorzeker, behalve de bezwaren aan het verleenen van subsidie in het algemeen verbonden, in het onbepaalde en onvolkomen voorschrift van het wetsontwerp voor de gemeentebesturen, het bewijs, dat daardoor geenszins eene wèl ingerigte zamenwerking der onderscheiden organen van armenzorg kan worden bevorderd en gewaarborgd.

Professor Mulder, Ds. Montijn en ″*onze correspondent*″ (?) Dr. Kemink komen op tegen hetgeen de auteur van ″*de Aprilbeweging*″ in *de Gids* en later in ″*de Grondwet*″ omtrent den oorsprong van het Utrechtsche adres heeft medegedeeld.

Wij twijfelen niet, of de geachte auteur zal het antwoord niet schuldig blijven. Intusschen — hoezeer *de Nederlander* ten onzen aanzien zoo *niet* handelt; want bijv. tot dusver wachten wij te vergeefs op de reproductie van het tegenschrift van onzen correspondent uit *de Langstraat* — achten wij het aan de goede trouw verschuldigd, om [illegible] antwoorden mede te deelen, die [illegible] Montijn gegeven hebben.

Aan de Redactie [illegible]

Niemand, die [illegible] eer laten toezwaaijen in [illegible] vreemd is. Eer moet verdiend [illegible] wezen, indien mij zou het [illegible] adres had mogen hebben, ik [illegible] geteekend is tegen de bisdomwet [illegible] dan er mijnen naam slechts onder [illegible] reeds honderden dat gedaan hadden. Ik [illegible] een onschatbaar voorregt in mijn leven [illegible] indien dat adres — alware het ook slechts door een gesprek met een zeer geacht predikant gehouden — van mij was uitgegaan; want het kantte zich het eerst aan tegen gewetensdwang van een man in Rome, op

Vaderlandschen bodem, die gedrenkt is met het bloed der vaderen, om vrij te worden van geweten; het verzette zich tegen handelingen, die grensden aan landverraad; het wierp in zijne verdere werking, die echter vreemd was aan het doel, de eerzuchtigen, de baatzuchtigen terug en schonk verademing van hetgeen men vrijzinnigheid noemt; vrijzinnigheid, een klank, naar mijne ervaring voor allerlei bedrog alleen bestemd.

Door uw Blad van 21 en 23 Januarij word ik onderrigt, dat de verzamelaar van de door hem verwrongen feiten, voorkomende in het Januarij-nummer der Gids — in het dagblad de Grondwet aan mij de hooge onderscheiding toekent, «de vaan der beweging ontrold te hebben.»

Ik mag mij die onderscheiding, indien ik mij niet aan eerroof wil schuldig maken, niet laten welgevallen; want ik ben geheel vreemd aan de wording of zamenstelling van het bedoelde adres, geheel vreemd aan alles, wat het in het leven riep, aan alles, tot in elke bijzonderheid toe. Niets deed ik, dan eenvoudig teekenen. Die het anders zegt en het volhoudt, moet als onwaarheid spreker worden gekenmerkt. Het kan niet anders.

Wat overigens mijn haat «tegen Thorbecke» aangaat: ik haat: God zij gedankt, niemand; maar ik houd den heer Thorbecke wel voor een man, die Nederland geheel zou ten verderve gerigt hebben, indien hij nog langer aan het roer gebleven was.

Daarom bestreed ik hem, naar mijn vermogen, en ik zal hem blijven bestrijden, zoolang ik leef; want de Heer Thorbecke zal wel blijven, zoo als hij is.

Is het duidelijk genoeg? Zoo niet: ik ben bereid veel duidelijker te spreken.

G. J. MULDER.

Aan de Redactie van *De Nederlander*.

Gaarne berigt ik U, dat ik vóór de afzending van het adres aan Z. M., met den Hoogleeraar Mulder over de geheele zaak geen enkel woord gewisseld heb.

Vóór dien tijd is de Hoogleeraar Mulder niet bij mij gekomen, heeft hij mij geene mededeeling gedaan, geene ondersteuning gevraagd, geene vérgedreven voorzigtigheid toegeschreven, geene bedreigingen doen hooren, tot niets overreed. Ook hebben de Hoogleeraar en ik toen geene invloedrijke mannen bijeengeroepen Dit alles is geheel bezijden de waarheid. — Hiermede meenende aan uw verlangen voldaan te hebben, noem ik mij hoogachtend

CH. G. MONTIJN.

Nederlanderachtigheden.

In *de Nederlander* (No. 1101) lezen wij het volgende:

De Staatsschuld is geen *belastbaar object*. De Staat mag de overmagt van den *wetgever* niet misbruiken, om de verpligtingen van den *debiteur* te ontduiken.

Maar bij eene *algemeene belasting* op *bezittingen* of *inkomsten* wordt ook de rentenier met volkomen billijkheid getroffen. Natuurlijk; omdat men dan het *massale bedrag* der fortuinen, zonder dat er naar den aard of oorsprong der bestanddeelen gevraagd wordt, belast.

De Grondwet noemt deze onderscheiding «eene piksplinter nieuwe leerstelling, eene verborgenheid van de heilige anti-revolutionnaire partij.»

De Grondwet zou voorzigtiger hebben gedaan, wanneer ze, op het voetspoor der negen heeren voorstellers, over de in 1852 door de heeren van Bosse en Thorbecke aangeprezene *rentebelasting* het stilzwijgen bewaard had.

Wij blijven, als nog, tot op duidelijker toelichting der hoofdgedachte, persisteren bij ons oordeel, dat de onderscheiding hier gemaakt is: «eene piksplinter nieuwe leerstelling, eene verborgenheid van de heilige anti-revolutionnaire partij.»

Ook nu nog wordt de staatsschuld gequalificeerd als «geen *belastbaar* object.» Is de qualificatie juist, dan *kunnen* wij onmogelijk inzien hoe het object *onbelastbaar* zou zijn als het alleen werd belast; doch werd het met anderen te gelijk getroffen, *wel* belastbaar zou wezen. In beide gevallen zou evenzeer de wetgever — in de stelling van *de Nederlander* — zijne overmagt misbruiken, «om de verpligtingen van den *debiteur* te ontduiken.»

De redenering is, meenen wij, een sophisme, en ook nu nog blijft de vergelijking staan, reeds vroeger door ons gegeven, maar waarvan het treffende welligt *de Nederlander* van de overname heeft teruggehouden: «Wanneer «het bestelen van één persoon diefstal is, hoe kan dan het «bestelen van *iedereen* ophouden misdadig te zijn? En toch «is dit, van het standpunt van *de Nederlander*, de leer, «die gedoceerd wordt.»

Wat de «voorzigtigheid» betreft, waartoe *de Nederlander* ons aanmaant, wij meenen te mogen doen opmerken, dat de heeren Thorbecke en van Bosse vrij duidelijk de verantwoordelijkheid van hetgeen zij in 1852 voorstelden, hebben op zich genomen, en dat de constitutionnele partij nimmer de leer kan omhelzen van die partij, welke *zekere dingen begeert*, en om daartoe te geraken, *van het tegendeel de plegtigste verzekering geeft.*

Wij hebben ontvangen een uitgewerkt stuk ter bestrijding van hetgeen *de Nederlander* dezer dagen (N°. 1094 en 1095) heeft medegedeeld ter zoogenaamde wederlegging van de *historische les*, die de heer THORBECKE omtrent de *leges agrariae* aan den heer VAN DER BRUGGHEN heeft gegeven.

Zoodra de ruimte het ons toelaat, zullen wij het artikel publiceeren.

Buitenland.

ENGELAND.

Het *Journal des Débats* vestigt de aandacht op de aanvallen, waaraan prins Albert dezer dagen van de zijde der Engelsche dagbladpers is blootgesteld, alsof hij zich, in strijd met de constitutionele, in Engeland geldende beginselen, dadelijk met de Regeringszaken zou hebben bemoeid. Volgens genoemd blad, zijn deze en dergelijke onderwerpen meermalen in Engeland openlijk behandeld, en is de zaak voor verschillende beschouwingen vatbaar; doch moet worden aangenomen, dat thans de echtgenoot van koningin Victoria op eene inderdaad ongegronde en beleedigende wijze is aangevallen, en de zaak welligt alleen daarom geene gevolgen hoegenaamd zal hebben, omdat men die te sterk heeft getrokken, en zelfs zoo ver is gegaan te beweren, dat prins Albert, de door het Parlement zelf aangewezen regent van Groot-Brittannië, ingeval van minderjarigheid van den troon-opvolger, zelfs geene kennis behoort te dragen van hetgeen door de Regering van het land wordt gedaan of ontworpen.

Bij deze gelegenheid treden de schrijvers ven dat blad weder in eene vergelijking van de Fransche en Britsche natien en hare meerdere of mindere geschiktheid voor de parlementaire vormen, Zij beweren, dat het thans op de meest overtuigende wijze is gebleken, dat het constitutionneel hoofdbeginsel «de koning regeert, maar bestuurt niet» in Engeland zeer goed kan worden nageleefd, doch geenszins in Frankrijk. In Engeland heeft de toepassing van het beginsel slechts aanleiding gegeven tot het omverwerpen van Ministeriën; doch in Frankrijk tot twee malen toe, tot het omverwerpen van het monarchale bewind, en dat wel voornamelijk ten gevolge van de misslagen der aanhangers van de monarchie zelve.

Verder halen de schrijvers van de *Débats* bij herhaling het voorbeeld van Engeland aan, waar de natie inderdaad zich zelve bestuurt, doch haren koning of koningin behoudt. In het breede betoogen zij, dat men aan hetgeen laatstelijk daar te lande is voorgevallen, geen al te groot gewigt behoort te hechten, en merken zij aan, dat thans reeds een der voornaamste sprekers in het parlement, de heer Roebuck, op wien de oppositie hare hoop had gevestigd, het noodig heeft geacht, (zoo als wij vroeger reeds gemeld hebben) openlijk te verklaren, dat hij geenszins voornemens was, om de aangelegenheid in de Britsche Volksvertegenwoordiging ter sprake te brengen, en men alzoo te vergeefs op hem in deze zaak rekende. «Binnen weinige dagen (dus eindigt het betoog van de *Débats*) zal het Parlement weder vergaderen, en wij zijn overtuigd, dat nog vóór die bijeenkomst, het beruchte, door prins Albert gepleegde verraad reeds in het vergeetboek zal zijn geraakt.»

— Kort nadat de *Thetis* den 21en van een buitenlandschen togt te Portsmouth was teruggekeerd kwam de vice-admiraal Dundas, een van de loodsen der admiraliteit, aan boord van dat oorlogsfregat en hield tot de equipage de volgende toespraak:

«Mannen, ik ben op last van het bureau der admiraliteit hier gekomen, om u kennis te geven, dat wij op het punt staan van een oorlog en wel een oorlog met Rusland. Als ik u, naar het verlangen hunner Lordschappen, hiertoe spreke, is het om u op zoodanige gebeurtenis voor te bereiden, en ik ben verzekerd, dat gij de mededeeling vernemen zult zooals het Engelschen en Britsche matrozen past. Het is mijn pligt u te zeggen, dat het land uwe diensten niet ontberen kan, hoe hard het schijnen moge, nadat gij zoo lang afwezig zijt geweest, maar de eischen der dienst moeten boven alle andere overwegingen gaan. In plaats dus van af— zult gij allen aangemonsterd worden. Gij zult allen eenige weken verlof hebben, en daarna, ik ben er zeker van, zult gij handelen zoo als Britsche zeelieden altijd tot verdediging van hun land gedaan hebben. Ik vertrouw dat gij deze mededeeling in haar ware licht beschouwen zult, en ik doe ze u zoo bij tijds, om alle teleurstelling voor te komen. Vurig hoop ik dat het kwaad nog afgeweerd zal worden, maar wij moeten op alle gebeurtenissen zijn voorbereid.»

— Men zegt dat in Ierland 20,000 en in Schotland 10,000 miliciens aangeworven zullen worden, en wel tot vervanging der troepen, welke naar de middellandsche zee mogten worden gezonden.

— Het verspreide gerucht van het ondernemen eener geldleening van 16 millioen pond sterling ter zake van den vermoedelijk tegen Rusland te voeren oorlog, wordt te Londen van eene geachte zijde als ongegrond tegengesproken.

— Men wil te Londen weten, dat, ingeval de Russische gezanten in Parijs en Londen bevel bekomen, om die steden te verlaten, zij zich naar 's Gravenhage zullen begeven, om daar nadere bevelen af te wachten.

— Dezer dagen is eene bezending van het Vredesgenootschap, onder anderen bestaande uit de heeren H. Peaze en Jos. Sturge, van Londen naar Petersburg vertrokken, ten einde den Keizer van Rusland zoo mogelijk te bewegen, om het geschil met Turkije in den minne te vereffenen.

FRANKRIJK.

De Keizer der Franschen heeft op 23 dezer in openbaar gehoor ontvangen de heeren generaal baron Fagel en Lightenvelt; waarbij de eerste afscheid kwam nemen uit zijne betrekking van buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister der Nederlanden en de laatste zijne geloofsbrieven voor die betrekking overhandigde onmiddellijk na de audientie zijn beide heeren aan de Keizerin voorgesteld.

— Terwijl geene nieuwe gebeurtenissen in het Oosten den 24 de Parijsche beurze schokten en deze, bij meer vredelievende geruchten, zelfs eenigzins hooger wilde stijgen, gaven nu de inlandsche financiële zaken, de staat der bank, reden tot beduchtheid. Deze laatste instelling ziet het beding van haar gereed geld meer en meer verminderen, ten gevolge van den uitvoer van klinkende munt; zij zou naar men verzekert, eerlang nieuwe maatregelen nemen om dit tegen te gaan.

DUITSCHLAND.

De Vorstin-weduwe Kohary, grootmoeder des Konings van Portugal en van Hertog Augustus van Saxen-Coburg-Kohary, is dezer dagen in den ouderdom van 82 jaren, te Weenen overleden. Het grootste gedeelte der onmetelijke goederen, welke de familie Kohary als leen van de Hongaarsche primaten bezat, en waarvan zij, volgens de wetten van dat land, het levenslang vruchtgebruik had, komen nu, naardien geen mannelijke Kohary meer bestaat, aan de Primaten terug, waardoor de Coburg-Kohary's aanmerkelijk in hunne inkomsten verkort worden.

— De zitting der Beijersche kamers zal tot den 26 Maart aanhouden.

PRUISSEN.

De aankomst van den luitenant-gen. von Wedell, adj.-gen. des konings van Pruissen uit Luxemberg, te Berlijn, heeft aldaar bijzondere opmerkzaamheid verwekt, en men sprak van beraadslagingen bij het ministerie van oorlog, welke ook de voornaamste officieren des actieven legers zullen bijwonen.

— Nadat onlangs iemand in Pruissen den minister van Binnenlandsche Zaken de mededeeling van een onfeilbaar geneesmiddel tegen de aardappelziekte, voor den prijs van 80,000 daalders had aangeboden, heeft zich nu een gewezen militair-arts opgedaan, die tegen eene belooning van 25,000 frederiks d'or belooft, de soldaten houw- en kogelvrij te maken, indien al niet in den volstrekten zin, dan toch zoo dat het getal der verwondingen tot op een vijfde verminderd wordt. Men verneemt tot hiertoe niet, dat van eene der aanbiedingen gebruik is gemaakt.

TURKIJE.

De hoop op eene mogelijke minnelijke schikking van het Oostersche vraagstuk, heeft zich weder verlevendigd. Zoowel uit het artikel in het Pruissische dagblad (zie ons vorig n°.), als door gunstiger berigten uit Parijs en Londen, zou men moeten opmaken, dat althans alle hoop op het behoud des vredes niet geheel verdwenen is. Men verhaalde namenlijk, dat het antwoord des Keizers van Rusland (men weet nog niet welk, dat op de Weener voorstellen, of dat op het binnenzeilen der vloten) was ontvangen, en dat, ofschoon weigerende, dat antwoord niet alle gelegenheid tot eene schikking uitsloot.

Men verzekerde al verder, dat de heeren v. Kisseleff en v. Brunow Parijs en Londen niet zouden verlaten, dan nadat er nieuwe ophelderingen over het binnenzeilen der vloten, of een expeditionnair leger in het Oosten waren gegeven. Wat er ook van die geruchten zij, die te Parijs den 24, en te Londen den 25 de beursprijzen hebben doen stijgen, men verzekerde ter andere zijde, dat de Porte aan de Fransche en Engelsche regeringen aanvrage van hulp in manschap gedaan heeft, en men voegde er bij, dat het afzenden van een expeditionnair korps stellig in eene der jongste raadsvergaderingen van de Tuilerien besloten is. Men wilde hieruit opmaken, dat het vertrek der gezanten van Rusland uit Frankrijk en Engeland slechts vertraagd was.

Het betoog in het half-officiële Pruissische blad van 24 Januarij waarvan gister de hoofdinhoud is bekend gemaakt, luidt in zijn geheel aldus:

«Het groot deel van 't publiek is gewoon de houding der beurzen als eenen barometer der politieke toestanden en der algemeene denkwijze te beschouwen. Over het algemeen moge deze zienswijze eenigen grond hebben, — door de ondervinding der jongste tijden is hare juistheid niet bevestigd geworden. Men mag van de handelswereld vergen, dat zij, geleid door een juist besef van hare belangen, zich ook in hagchelijke omstandigheden door een practischen blik door bezadigdheid in oordeelen en handelen onderscheide. Geen onbevooroordeeld opmerker zal intusschen ontkennen, dat de Europ. geldmarkten in den jongsten tijd dit vertrouwen bitter hebben teleur gesteld. In plaats van eenvoudig den loop der gebeurtenissen tot rigtsnoer te nemen, lieten zij zich door geruchten en gissingen in de meest tegenovergestelde rigtingen voortdrijven. Sedert de verwrikkelingen in het Oosten een voor den vrede van Europa meer dreigend aanzien erlangd hebben, schijnen de vertegenwoordigers der materiële belangen van eene bezadigde kritiek der uit de politieke kringen ontkomstige berigten te hebben afgezien; elke mededeeling wordt door den angst der beurslieden verkeerd begrepen, verdraaid en misvormd; elke onzekerheid wekt ontmoediging; elke beduchtheid geeft het sein tot een panischen schrik.

«Wij moeten bekennen, dat de Berlijnsche beurs zich niet heeft weten vrij te houden van de algemeene radeloosheid der financiële wereld; en te regt mogen wij er tegen protesteren, dat de jongste houding dier beurs als maatstaf voor de beoordeeling van den publieken geest in ons vaderland gebezigd worde. Wij gelooven zelfs dat de kleinmoedigheid der Berlijnsche beurs te strenger berisping verdient, daar zij in lijnregten strijd is met de stemming der bevolking en met den toestand des lands. Wij begrijpen den panischen schrik der Weener financiële wereld, omdat Oostenrijk door zijne ligging in de nabijheid van het oorlogstooneel al ligt zelfs tegen zijnen wil in de crisis verwikkeld kan worden; wij vinden het natuurlijk, dat te Parijs en te Londen de beursprijzen dalen op het oogenblik dat de zeemogendheden door een gewigtigen stap de mogelijkheden eener botsing met Rusland vermeerderen; maar wij zoeken te vergeefs naar eene verklaring of verontschuldiging daarvoor, dat de Berlijnsche

beurs de van de bedoelde punten uitgaande impulsie lijdelijk volgt, zonder door hare vastheid te bewijzen, dat zij den toestand des lands en de politiek der regering juist beoordeelt; de politiek eener regering, wier streven is, de natie, zoo eenigzins mogelijk, voor de rampen van eenen oorlog te bewaren, waarbij zij geen belang heeft; den toestand van een land, hetwelk, steunend op zijne wèl geordende financien, op zijn dapper leger, en op de beproefde vaderlandsliefde des volks, aan alle gevaren stoutmoedig het hoofd kan bieden.

«Daargelaten intusschen de bijzondere omstandigheden van ons vaderland, welke de vrees voor oorlog en de mogelijkheid eener mobielmaking van het leger onder de onwaarschijnlijkheden rangschikken — ook dan nog komt de tegenwoordige gesteldheid van zaken (hoe bedenkelijk zij ook wezen moge en hoe weinig wij voor een gunstigen afloop zouden willen borg staan) ons toch niet in die mate bedenkelijk voor, dat zij de hoop op behoud van den Europeschen vrede zou moeten vernietigen. Wanneer men over de in St. Petersburg heerschende stemming allerlei verontrustende geruchten uitstrooit; van onverwijlde terugroeping der Russische gezanten uit Londen en Parijs van eene oorlogsverklaring tegen de W. mogendh. spreekt, dan kunnen wij deze mededeelingen uit bronnen die vertrouwen verdienen, tegenspreken. Veeleer hebben wij goede redenen om het daarvoor te houden, dat Z. M. de Keizer van Rusland, bij zijne innige vriendschappelijke en vertrouwelijke betrekkingen met de groote Duitsche mogendheden, niet zal weigeren aan de allerjongste uit Berlijn en Weenen aan het Russische hof gerigte verzoenende vertoogen een regtmatig gehoor te geven. In elk geval zijn wij in staat te verzekeren, dat niets de bewering regtvaardigt, alsof het kabinet van St. Petersburg besloten zou hebben het binnenloopen der Engelsch-Fransche vloot in de Zwarte zee als eenen *casus belli* te beschouwen en de uit Weenen toegezonden voorstellen van bemiddeling van de hand te wijzen.

«Het moge dan ook tot hiertoe aan de pogingen der diplomatie niet gelukt zijn den strijd in het Oosten te beslechten — wij mogen toch de hoop op een beteren uitslag niet laten varen. Boven alle strijdende belangen staat eene algemeene, door alle partijen even diep gevoelde behoefte, die ten laatste de overwinning zal behalen: «de behoefte aan algemeenen vrede».

Men zal uit eene aandachtige lezing van dit stuk een geacht buitenlandsch blad gelijk moeten geven, dat men daaraan nog niet te veel belang moet hechten en dat men met alle liefde voor den vrede, dien gaarne op beter grondslag dan deze eenvoudige regelen gegrond zag, die zelfs in tegenspraak zijn met eenige vroegere, bekende feiten en staatsstukken.

Wat het diplomatisch gedeelte van de zaak betreft, ziet men dus met regt nadere berigten te gemoet, alvorens zich te zeer door de hoop van vredelievenden aard te laten vervoeren.

En wat aangaat de tijdingen van het krijgstooneel: de inname van Silistria is niet bevestigd; tot het gerucht deswege schijnt aanleiding te hebben gegeven, dat generaal Engelhardt, den 12, over Galatz, met 2000 man, tusschen Watschin en Isachtha den Donau zou zijn overgegaan en een paar Turksche dorpen moet hebben in brand gestoken.

Het gold dus met der daad niet dan eene verkenning op groote schaal en die had plaats gehad voor de scherpe gevechten, welke den 13 bij Matchin zijn aangevangen, en waarvan men den uitslag nog niet kent. Indien de Russen zich werkelijk aan den regteroever hadden kunnen staande houden, zonder die gevechten bepaaldelijk nadeelig voor de Turken hebben moeten afloopen en de Russen zich van Matchin hebben moeten meester maken. Daaromtrent ontbreken echter de berigten.

— De in de Zwarte Zee aanwezige Russische vloot bestaat, volgens eene door Engelsche bladen medegedeelde opgaaf, uit 6 schepen van 120 st.; 8 van 78 en 84 st.; 8 fregatten van 46 à 60 st.; 15 kleinere zeilschepen; en 3 stoombooten. Al deze schepen zijn echter niet voltallig bemand.

— Volgens de jongste tijdingen uit Konstantinopel had het binnenloopen der eskaders in de zwarte zee de algemeene geestdrift in die hoofdstad zoo mogelijk nog verdubbeld. Het getal van hen, die vrijwillig dienst nemen, was verbazend groot; alle klassen der bevolking gaven vrijwillige giften aan den Sultan, bestaande in paarden, wapenen, kleedingstukken, munitie enz. De verschillende handelshuizen weigerden alles wat voor de troepen kon dienen aan anderen dan aan de regering te verkoopen, en dan nog op zeer voordeelige voorwaarden en met onbeperkt krediet. Nooit heeft Turkije meer moed en geestkracht betoond.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

Reglement op het beleid der Regering van Nederlandsch Indie.

(*Vervolg.*)

IVde HOOFDSTUK.

Van de gewestelijke en plaatselijke besturen.

Art. 63. Zooveel de omstandigheden het toelaten, wordt de inlandsche bevolking gelaten onder de onmiddellijke leiding van hare eigene hoofden, onderworpen aan zoodanig hooger toezigt van regeringswege als bij algemeene of bijzondere voorschriften door den G.-G. is of zal worden bepaald.

Art. 64. De indeeling van het grondgebied van N. I. in gewesten geschiedt door den Koning. In de gewesten wordt, in naam van den G.-G., het bestuur uitgeoefend door hoofdambtenaren, onder zoodanige ambtstitels als zijn of zullen worden bepaald. De G.-G. stelt de instructien dier hoofdambtenaren vast en regelt hunne betrekking tot de verschillende collegien en ambtenaren, tot de millitaire gezaghebbers en tot de bevelhebbers van 'sRijks schepen van Oorlog. Het burgerlijk gezag is, zoolang niet anders is bepaald, het hoogste.

Art. 65. De verdeeling der gewesten in regentschappen geschiedt door den G.-G. In elk regentschap wordt, onder zoodanigen ambtstitel als de inlandsche gebruiken medebrengen, een regent aangesteld, door den G.-G. uit de inlandsche bevolking gekozen. De instructien der regenten en hunne betrekking tot de Europesche ambtenaren worden door den G.-G. vastgesteld. Behoudens de voorwaarden van bekwaamheid, ijver, eerlijkheid en trouw, worden de regenten zooveel doenlijk opgevolgd door hunne zonen of nabestaanden.

Art. 66. De regentschappen worden, waar hij dit noodig acht, door den G.-G. verdeeld in districten. Elk district wordt bestuurd door een inlandsch hoofd onder zoodanigen ambtstitel als de inlandsche gebruiken medebrengen. De instructien der districtshoofden en hunne betrekking tot de Europesche ambtenaren worden door den G.-G. vastesteldg.

Art. 67. De inlandsche gemeenten verkiezen, behoudens de goedkeuring van het gewestelijk gezag, hare hoofden en bestuurders. Aan die gemeenten wordt de regeling harer huishoudelijke belangen gelaten, met inachtneming der van het hooge bestuur of van het gewestelijk gezag uitgegane verordeningen. De G.-G. heeft de magt, om overal buiten Java, waar het bepaalde bij de alinea's 1 en 2 van dit artikel niet overeenkomt met de instellingen des volks, de invoering daarvan uit te stellen.

Art. 68. De ambtenaren, met het hoogste gewestelijk gezag bekleed, zijn bevoegd tot het maken van reglementen en keuren van politie. Zij kunnen tegen de overtreding daarvan straffen bedreigen, overeenkomstig algemeene regels door den G.-G. te stellen.

Art. 69. Vreemde Oosterlingen, in N. I. gevestigd, worden zooveel doenlijk in afzonderlijke wijken vereenigd, onder de leiding van hunne eigene hoofden. De G.-G. zorgt, dat de hoofden van de vereischte voorschriften worden voorzien.

Vde HOOFDSTUK.

Van de justitie.

Art. 70. Overal, waar de inlandsche bevolking niet is gelaten in het genot eener vrije regtspleging, wordt in N. I. regt gesproken in naam des Konings.

Art. 71. Voor zooveel de Europeanen betreft, berust de regtspraak in burgerlijke en handelszaken alsmede in strafzaken op wetboeken en andere algemeene verordeningen, door den Koning vastgesteld of goedgekeurd, zooveel mogelijk overeenkomende met die, welke in Nederland bestaan. De G.-G. is bevoegd om zoodanige bepalingen dier wetboeken, als daarvoor vatbaar zijn, onveranderd of gewijzigd toepasselijk te verklaren op de inlandsche bevolking of een gedeelte daarvan. Behoudens de gevallen, waarin zoodanige verklaring heeft plaats gehad, of waarin inlanders zich vrijwillig hebben onderworpen aan het voor de Europeanen vastgestelde burgerlijke en handelsregt, worden door den inlandschen regter toegepast de godsdienstige wetten, instellingen en gebruiken der inlanders, voor zoover die niet in strijd zijn met algemeen erkende beginselen van billijkheid en regtvaardigheid.

(*Wordt vervolgd.*)

's Gravenhage, 25 Januarij.

Londen. Woensdag 25 Jan. Naar men verzekert, heeft Keizer Nicolaas ophelderingen gevraagd betreffende de voorstellen der Weener conferentie, ten einde zich, na het bekomen daarvan, te verklaren. De Russische gezant is niet teruggeroepen. Alles verlevendigt weder de hoop, dat de Europesche vrede niet gestoord zal worden.

Weenen. Woensdag 25 Jan. Depêches van Petersburg, gisteren alhier ontvangen, melden dat Rusland het binnenzeilen der vereenigde vloten in de Zwarte Zee niet als een casus belli beschouwt, in de onderstelling althans, dat zij bevel hebben, om Rusland en Turkije op volstrekt gelijken voet te behandelen. Rusland verwacht te dien opzigte zeer bepaalde verklaringen. Hier hoopt men een gunstig antwoord uit Parijs en Londen te ontvangen.

Z. M. heeft goedgevonden aan H. J. Verhage te verleenen de gouden medaille, wegens de redding van 21 personen, ter reede van Benkoelen, door hem volbragt tijdens zijne dienst als stuurmans-leerling op het stoomschip *Makasser.*

Z. M. heeft benoemd tot ontvangers der dir. belastingen en accijnsen: te Veghel, de heer W. Hopmans, thans ontvanger te St. Michels-Gestel; te St. Michels-Gestel c. a. de heer Jhr. F. J. J. van Rijckevorsel van Kessel, thans ontvanger te Herpen; te Herpen c. a., de heer Jhr. C. M. de Girard de Milet van Coehoorn, thans aurnumerair der dir. belastingen in- en uitgaande regten en acc. te 's Hertogenbosch.

Z. M. heeft den luitenant-ter-zee van de 2de klasse W. C. A. B. P. Arriens, met den laatsten dezer, op zijn verzoek, eervol uit de dienst ontslagen.

Z. M. de Koning zal zich aanstaanden Zaturdag voor eenigen tijd naar het Loo begeven.

* De soirée dansante, gisteren avond door den graaf van Rechteren van Arnhem gegeven, was zeer luisterrijk. Zij werd vereerd met de hooge tegenwoordigheid van H. M. de Koningin, HH. KK. HH. Prins en [illegible] Prins en Prinses Frederik, de leden van [illegible] matique, de ministers en zeer vele [illegible] genoodigden. De soirée heeft tot [illegible] geduurd.

«Mogen avond zal er bij den heer de Belmont, zaakgelastigde van de Ver. Staten van N. Amerika, eene groote soirée dansante gegeven worden.

* Gister morgen ten tien ure is het stoffelijk overschot van den heer F. J. Mahieu op het kerkhof Eikenduinen ter aarde besteld. Eenige vrienden bragten het lijk naar zijne laatste rustplaats. Des overledenen hooggeschatte vriend, de heer W. H. Suringar, sprak de volgende rede bij het graf:

»Wij hebben een' hoogst treurigen en hoogst aandoenlijken pligt vervuld — Het stoffelijk overschot is ter aarde besteld van een man, dien wij lief hadden, en die onze innige hoogachting en hartelijke genegenheid overwaardig was.

«Zes en twintig aaneenvolgende jaren, viel mij het voorregt ten deel, dien man te kennen, en hoe beter ik hem kende, hoe meer ik hem waardeerde.

«Zal ik nu zwijgen bij zijn graf? Dat kan ik niet.

«Geen weidsche lofspraak, maar een woord van dank worde u toegebragt, ontslapen vriend!

«Wat mij zelve betreft, dank, dank breng ik u.

«Menige goede gedachte, menigen wijzen raad ontving ik uit uw hoofd en hart, bij het gemeenschappelijk streven naar een veel-omvattend doel: de hervorming van het gevangenisstelsel. — Dank, dank zij u; want in moeijelijke oogenblikken, hebt gij lust en moed bij mij wakker gehouden, door uw woord en door uw voorbeeld. — Dank vooral voor dat goede voorbeeld, in uw verstandig, liefderijk verkeer onder ongelukkigen en verdwaalden.

«Maar dank, — dubbele dank, in naam dier duizende ongelukkigen en verdwaalden. Een dagelijksche omgang onder hen, vele jaren lang; veelvuldig herhaalde grievende ervaring van onwil en ondank, en bittere teleurstelling, hadden uw geloof niet ondermijnd, uwe hope niet verwoest, en de liefde in uw hart niet doen wegsterven. En waarom niet? omdat geloof, hoop en liefde bij u niet waren afgeleid uit zwakke en onzuivere menschelijke bronnen, maar uit het kinderlijk en eerbiedig geloof in Hem, die de weg, de waarheid en het leven is, en die gezegd heeft: «Ik was in de gevangenis, en gij zijt tot mij gekomen. Zoo veel gij het aan den minsten mijner broederen gedaan hebt, zal ik het rekenen als aan mij gedaan.»

«Ja edele vriend! groot, zeer groot is 't aantal ongelukkigen, wier lot en toestand gij dragelijker hebt gemaakt. Niet weinigen waren er, en zijn er nog in den kerker, die uwe liefdezorg nooit zullen vergeten. Daar zijn er die U reeds zijn voorgegaan in de Eeuwigheid, en op wier lippen Uw naam dankend en zegenend leefde.

«Ja, U dankt geheel het Vaderland, voor het groote en goede werk, door U tot stand gebragt of voorbereid! God geve, dat op die wel doordachte grondslagen met verstandig overleg worde voortgebouwd! De gewigtige diensten, door U aan den lande bewezen, kunnen en mogen niet worden vergeten. Het vele goede, door U gesticht, is de eenige, maar tevens de schoone en rijke nalatenschap, die gij achterlaat. In de geschiedenis van de hervorming van het Gevangeniswezen in ons Vaderland, blijft uw naam ten allen tijde in erkentelijk aandenken.

«In den kerker zet Gij Uwe schreden niet meer, en Uw woord wordt er niet meer gehoord, om der gevangenen boeijen te verligten. — God behaagde het de banden des aardschen levens voor U los te maken, U, zoo als wij eerbiedig hopen en vertrouwen, te roepen tot de vrijheid der kinderen Gods.

«Wij mogen u die heerlijke standverwisseling niet misgunnen, maar wij betreuren toch diep en innig uw gemis.

«God sprak, de mensch zwijge. Wij zeggen het den vroeg ontslapen Nierstrasz na:

«Waarom, o God? — doch neen! wie peilt uw hoog bestel!
«De rouw misstaat ons niet, de roeklooze aanklagt wel.»

«Wij verlaten uw graf in stillen weemoed; maar slaan den blik vertrouwend en hopend naar boven, met het woord van Hem in het hart, die de opstanding en het leven is en in wien men geloovende, leven zal, al ware men ook gestorven.»

Daarna uitte ook de heer D. Brocx bij het graf eenige treffende woorden, die getuigden van de hooge achting, door hem den ontslapen vriend toegedragen.»

Bij het Departement van Buitenlandsche Zaken is ontvangen van Zr. Ms. consul te Buenos-Ayres, eene verzameling van de douanewet voor 1854, door de Kamer van Vertegenwoordigers aldaar goedgekeurd. Belanghebbenden kunnen dat stuk aan het Departement voornoemd raadplegen, alwaar het ter inzage voorligt.

Volgens een berigt van Zr. Ms. consul [illegible] zijn in de haven van Pilau gedurende [illegible] regtstreeks uit Nederland, 25 [illegible] pen, waarvan: uit Amsterdam 19 [illegible] ballast; 1 met ijzer, 1 met [illegible] gerdam uit Rotterdam 1 met [illegible] 1 en uit [illegible] Amsterdam met [illegible] Van deze [illegible] 1 met tarwe en tarwe[illegible] gerst; naar Londen 1 met [illegible] dito, naar Firth of Forth 2 met [illegible] Goole 1 met raapzaad, naar [illegible] 2 met raapkoeken, 1 naar Me[illegible] Antwerpen met tarwe. Uit vreemde [illegible] Pilau, gedurende 1853, aangekomen 71 [illegible] schepen, waarvan 11 in ballast. Van de [illegible] beladen waren met diverse waren, ruwe suiker, steenkolen, zout, ijzer, wijn, enz., kwamen 16 uit Londen, 5 uit New-Castle, 1 uit Stettin, 11 uit Hamburg,

3 uit Antwerpen, 1 uit Boness, 2 uit Dundee, 1 uit Holtenau, 1 uit Leith, 4 uit Hull, 1 uit Cette, 1 uit Hartlepool, 2 uit Liverpool, 1 uit Gent, 2 uit Bordeaux, 4 uit Rouen; 6 uit Bremen, 1 uit Sunderland, 1 uit Altona, 1 uit Assens, 1 uit Aberdeen.

Van deze schepen vertrokken beladen met tarwe, gerst, lijnzaad, raapkoeken en beenderen, naar Nederlandsche havens 20, naar vreemde havens 48 schepen; 1 schip overwintert te Pilau, terwijl 2 schepen om orders in Elseneur zijn.

Van de naar Nederlandsche havens vertrokken schepen gingen 9 naar Amsterdam, 2 naar Schiedam, 8 naar Rotterdam, 1 naar Groningen.

Van de naar vreemde havens vertrokken schepen gingen 11 naar Hull, 8 naar Londen, 5 naar Engeland, 2 naar Schotland, 1 naar Weijmouth, 3 naar Plymouth, 1 naar de Firth of Forth, 2 naar Goole, 1 naar Petersburg, 2 naar Lynn, 2 naar New-Castle, 8 naar Antwerpen, 1 naar Aberdeen.

Blijkens eene van Zr. Ms. Consul te Messina ontvangene opgave, is die haven gedurende het jaar 1853 door 12 schepen onder Nederlandsche vlag bezocht geworden. Hiervan kwamen van Valencia 1 in ballast, van Gibralter 2 in ballast; van Amsterdam 6 met suiker, tabak, kaneel, kramerijen en ijzerwerk; van Terranova 1 met zwavel, en van Napels 1 met suiker en 1 in ballast. Van deze vaartuigen vertrokken naar Terranova 2 in ballast; naar Vlaardingen 2 met zwavel, amandelen, essentiele oliën, hazelnoten en vruchten; naar Smirna 1 met eene gedeeltelijke lading suiker; naar Rotterdam 1 met zwavel, wijn en vruchten; naar Konstantinopel 1 met suiker en 2 met ballast; naar Palermo 1 met gedeeltelijke lading suiker; en naar Girgenti 1 in ballast.

---

* * **Leijden**, 25 Januarij. De Gemeenteraad heeft besloten tot het aangaan van eene geldleening, groot *f* 60,000, ter bestrijding der kosten van eene aanzienlijke vergrooting der kazerne aan de Marschpoort, tot huisvesting bestemd voor het alhier met Mei aanstaande in bezetting komende bataillon Jagers.

Men verneemt, dat voor Z. K. H. den Prins van Oranje een huis wordt gehuurd.

Schiedam, 25 Januarij. De aaankomst van verschillende schepen in onze haven levert het bewijs dat de scheepvaart als hersteld te beschouwen is; het kanaal is open, evenwel slechts in het midden als een slop, zoodat grootere schepen hetzelve nog niet zonder gevaar voor schade zouden kunnen passeren; de sterke dooi en de regen, welke gevallen is, zullen weldra veel invloed op het geheel opruimen van het ijs uitoefenen.

— Verdienen menschlievende daden eervolle vermelding, vooral wanneer dezelve verrigt worden met inspanning van moeite en krachten en daarbij het eigen leven wordt in gevaar gesteld, dan voorzeker mag het navolgende wel ter algemeene kennis worden gebragt:

In den avond van den 22 dezer komt Pieter van Gelderen, te Vlaardingen woonachtig, bij zwaren ijsgang en sterken stroom met zijne ijsboot van Hellevoetsluis, om met den vloed huiswaarts te keeren. Op den hoek van de Ruige Plaat of Oude Maas (ook wel Noord-Guil genaamd) gekomen, ontwaart hij in zijne nabijheid een tjalkschip, waarvan het anker wordt geligt door twee personen, welke zich daartoe in eene boot bevinden. Naauwelijks heeft hij zich, hulp aanbiedende, op het schip begeven, of eene ijsbaan kruit op tegen de tros, waaraan het anker bevestigd is en doet de boot in een oogenblik omslaan, waardoor de beide zich daarin bevindende personen een prooi der golven worden. Zoodra van Gelderen bemerkt wat er voorvalt, springt hij in zijne boot en spoedt zich naar de plaats van het ongeluk, tot dat het hem gelukt den op eenen riem steunenden, maar reeds zinkenden loods, Sijmen van Pelt, aan zijne kleederen te grijpen en in zijne boot te brengen. Maar hiermede is deze zaak nog niet volbragt. Nog drijft daar de omgeslagen boot; reeds driemaal is zij gekanteld, terwijl de stuurman F. J. Borst zich wanhopend aan dezelve houdt versteeklemd en om hulp roept; geene gevaren ontziende snelt hij ook naar dezen, en redt ook hem met buitengewone krachtsinspanning, van een' gewissen dood. Pas bevinden de drie mannen zich in de boot van van Gelderen, of deze wordt onderschoven door de omgeslagen scheepssloep en alleen het beleid van genoemden van Gelderen is oorzaak, dat alle drie zich op de schots redden; terwijl met ongeloofelijke krachtsinspanning de boot door hem op het ijs getrokken wordt. Gelukkig dat het ijs sterk genoeg was om de geredden met den redder te dragen; anders hadden waarschijnlijk alle drie hun graf in de golven gevonden. Met de boot zijn zij vervolgens naar het schip geroeid. In den morgen van den 23 dezer is de tjalk (Vriendschap), waarvan de kapitein (Woudstra) niet aan boord was, door van Gelderen voor de Vlaardingsche haven [illegible] Schiedam gebragt.

(*S. C.*)

Zoo als men verwachtte is gisteren het ijs in de Oosten Westkous voor Delfshaven geheel opgebroken, zoodat het blank water is, en de vaart langs de Maas naar Rotterdam en verder naar Delft hersteld is.

De *Haarl. Courant* deelt een berigt mede van den kerkeraad der Herv. gemeente uit Nieuwveen, waarin met openlijke dankbetuiging vermeld wordt, dat een aanzienlijk grondeigenaar in die plaats, de heer Jac. Kiebert (belijder van de R. K. godsdienst) bij uitersten wil aan de diaconie der Hervormden een legaat van *f* 600. — gelijkstaande met een aan zijne eigene geloofsgenooten, — vrij en onbezwaard vermaakt heeft.

○ **Purmerende**, 25 Januarij. Heden, Dingsdag, waren alhier ter markt 8 varkens, welke te zamen opbragten de aanzienlijke som van *f* 1000.

Utrecht, 25 Jan. Door het studentenkorps der Hoogeschool is voor de armen eene som van *f* 766,40 bijeengebragt, waarvoor eene commissie uit den *Senatus Veteranorum*, bestaande uit de heeren van Hoorn, Moll en Slotemaker, in overleg met den heer D. van Toorenenbergen, aan de behoeftigen kleederen en dekens uitreiken zal.

Zutphen, 25 Januarij. Heden morgen ten 9 ure had de opening plaats der stembiljetten, welke gister zijn ingeleverd, ter benoeming van één lid voor den Gemeenteraad. De uitslag daarvan is geweest, dat van de 467 uitgebragte stemmen (waarvan 10 blanco en 1 van onwaarde) op zich hebben vereenigd, de heeren: H. F. Lulofs 105 stemmen; L. E. Lentink 97; D. Albers 94; A. Nijman 80; J. J. G. F. Bn. van Lamsweerde 46; G. J. Roozegaarde 26. Tusschen de beide eerstgenoemden zal nu moeten herstemd worden.

Te betreuren is het, dat de liberalen onderling eene verdeeling der stemmen hebben te weeg gebragt, daar bij eene gelijke zamenwerking, als welligt nu toe altijd plaats had, zij de meeste stemmen op hunnen candidaat zouden verkregen hebben.

|| **Nijmegen**, 25 Jan. Ten einde een staaltje te leveren, hoe, en van welke zijde hier, niettegenstaande het beweren van sommige dagbladen van zekere kleur, het pauperisme wordt te keer gegaan, diene het volgende:

In de jongste dagen, toen door den strengen winter, de lijdende menschheid zwaar werd op de proef gesteld, had een burger, wel te verstaan *een burger*, en waarom zouden wij zijnen naam verzwijgen: het was de slager Grul, het menschlievend plan opgevat, om, uit eigen middelen, aan 100 huisgezinnen, zoowel Protestanten als Roomsch-Katholieken, gedurende eenige weken, eenmaal per week, soep uit te deelen. Voorwaar een edel plan, dat boven allen lof verheven is, en welks vermelding niet alléén in de dagbladen eene plaats verdient, maar ook tot voorbeeld kan strekken voor hen, die zich tot de *haute volé* rekenen. Onze edele menschenvriend had natuurlijk, in zijne private huishouding, niet die ustensiles voorhanden, welke tot het bereiden der spijs van zoo vele noodlijdenden benoodigd waren, en nam alzoo zijne toevlugt tot het Edel Achtbaar Bestuur dezer gemeente, om de benoodigde, onder dat bestuur berustende ketels, tot dat doeleinde te mogen gebruiken. Wie zou kunnen twijfelen, of gemeld gemeentebestuur had zich onmiddellijk bereidwillig verklaard, alle hulp en bijstand, ten deze, te verleenen; maar neen! Wij vernemen, dat het antwoord was weigerend. De pen ontzegt ons hare dienst, om onze gevoelens hierover naar waarde te schetsen, en wij laten liever de beoordeeling aan onze lezers over. Het gouvernement diende van zoodanige daad acte te nemen. Maar wij vergaten, dat dit bestuur kracht en leven ontvangt van reactionnairen met anti-revolutionnaire denkbeelden vervuld, en kunnen daaruit afleiden, wat wij van die partij te hopen hebben.

Groningen, 24 Januarij. Het verslag van den staat der Landhuishoudkundige School alhier, in het jaar 1853, behelst hoofdzakelijk het volgende:

De gronden der boerderij van de school worden langzamerhand uitgebreid, en woeste stukken land jaarlijks voor een groot gedeelte ontgonnen, maar worden vooral meer en meer inwendig verbeterd, waarvan de goede uitwerkselen door verbeterde oogsten meer en meer in het oog vallen. — In den zomer waren daar 23 leerlingen; in het thans loopende winterhalfjaar 31.

In Maart 1853 hebben twee der leerlingen, de heeren C. J. M. Jongkindt Coninck en A. C. van Weijdom Claterbos, ten overstaan der heeren onderwijzers en in tegenwoordigheid van het bestuur en der overige leerlingen, een examen afgelegd in de hier onderwezene vakken, ten gevolge waarvan hun een officieel diploma hiervoor is uitgereikt. Ook heeft de heer L. J. Lenting (thans vertrokken naar de transvaalsche Republiek in Z. Afrika) bij het verlaten der school, een afzonderlijk werkje (*de Boekweitteelt in Nederland*. Groningen, 1853), in het licht gegeven. — Wij vertrouwen, dat deze voorbeelden zoowel het openbaar examen als het uitwerken van eene soort proefschrift, door andere der leerlingen vroeger en later zullen worden nagevolgd.

Ook in het afgeloopen jaar hebben [illegible] hunne belangstelling in de school [illegible] bijdragen.

Voorts merkt het Bestuur bij deze gelegenheid aan, dat het de bij velen bestaande meening, dat het voor hen, die zich aan den landbouw zullen toewijden, de beste weg zoude zijn, om zich eerst op praktische oefeningen bij een gewonen boer toe te leggen en daarna de Landhuishoudkundige school te bezoeken, voor verkeerd houdt, en een ieder aanraadt, juist den omgekeerden weg te bewandelen en eerst op de school onder goed toezigt te beginnen, en dan later, wanneer men daar wetenschappelijke gronden, in verband evenwel met practische oefeningen, gelegd heeft, de praktijk ook elders te gaan zien. Alles blijft dan meer in den wetenschappelijken kring en men heeft van de praktijk, op iets rijperen leeftijd, ook meer nut.

Usthuizen, 25 Januarij. Heden had alhier een zeldzaam voorval plaats. Een bakker hoorde onder de vloer zijner woning een hevig gestommel; niet wetende waaraan hij dit moest toeschrijven, deed hij onderzoek, en ontdekte een zeer grooten otter. Om nu in het bezit van dit dier te komen, zette hij een zware knip, en wezenlijk toen hij eenigen tijd daarna naar den knip ging zien, was de buit naar zijn inzien binnen. Het dier, dat eene monsterachtige lengte had, zat met zijn eene poot vast in den zwaren knip; de bakker, nog eenigzins bang zijnde, riep zijn broeder; deze kwam aanloopen met eene spade, om den otter te dooden; doch op eens neemt dit dier eene zoo hevige ruk, dat zijn poot afscheurt, en in den knip achterbleef, terwijl hij zelf ontvlugtte.

∴ **'s Bosch**, 25 Januarij. De goedkeuring der begrooting voor 1854 van deze stad, is door het collegie van Gedeputeerde Staten aangehouden, en met eene nota van aanmerkingen aan het Gemeentebestuur teruggezonden.

— Men spreekt van de verplaatsing van eenige R. C. geestelijken dezer stad, en het schijnt in de bedoeling van den aartsbisschop te liggen, om de kapellaans van tijd tot tijd van standplaats te doen veranderen.

— Van hier naar Rotterdam is het ijs bijna weg, en vermoedelijk zal de stoombootdienst tusschen deze stad en Schiedam in de volgende week weder een aanvang nemen. Tusschen Maastricht en 's Hertogenbosch vindt men echter nog veel ijs, en indien er niet spoedig een stormachtig weder opkomt, zal de Zuid-Willemsvaart binnen kort nog niet bevaarbaar wezen.

— Voor! de Arrondissements-Regtbank te 's Hertogenbosch staat een man te regt, die, verlof gekregen hebbende van het bevoegd gezag tot het houden eener verloting van R. C. gebedenboeken, daarvoor loten gedebiteerd en de gelden daarvan ontvangen heeft, maar noch boeken bezat om te laten verloten, noch den dag bepaald had, waarop de verloting zoude plaats hebben. Een ieder wachte zich voor dergelijke bedriegerijen.

Correspondentie.

Wij schrijven onzen geachten correspondent te Zutphen N. nader. ZEd. gelieve ons tot zoo lang zijne medewerking niet te onthouden.

In ons No. van gister is abusievelijk weggelaten de vermelding van den *'sGravenh. Nieuwsbode*, waaraan het berigt uit Scheveningen, omtrent de verjaarde muntbiljetten, ontleend was.

Aan het verzoek van den schrijver van een stuk uit Zwolle, is, te zijner tijd, door de redactie voldaan geworden.

Prijs-Courant der Effecten.

Nederland.	Pct.	
Ned. W. Schuld.	2 1/2	59 1/2 13/16 3/4
Dito Certificat.	3	71 3/4 1/2
Dito dito	4	88 11/16 7/8 3/4
O. I. Leening.	4	88 1/4
Amort. Syndic.	3 1/2	
Hand.-Maats.	4 1/2	
Belgie.		
Certificaten.	2 1/2	
D° *Rothschild*.	2 1/2	48
Frankrijk.		
Obligatien.	3	
Spanje.		
Nieuwe	1	19 1/8 1/4 1/4
Dito Buitenl.	3	
D° Binnenl. 6/m.	3	36 1/8 5/8 1/2
Bew. Sp. Com.		4 3/16 5/16
Amort. Schuld.		4 1/8
Portugal.		
Londen nieuwe.	5	34 1/2 13/16 3/4
Dito uitgest.	4	

Rusland.	Pct.	
Hope 1798/1816	5	100 3/8 101
Dito 1828/1829	5	100 5/8 3/4
Cert. 1831/1838	5	90 1/4 1/8
Dito Dito	4 1/2	
Dito *Hope*	4	
Dito *Stieglitz*.	4	88 1/4
Dito dito 5e Ser.	4	
Inschr. Assig.	6	
Certific. dito.	6	
Polen.		
Obligatien	4	
Oostenrijk.		
Metalliek	5	67 8 1/2 68
Dito bet. Amst.	5	84 1/4 3/4 1/8
Dito letter B.	5	84 1/4 3/4 1/4
Dito 1847	2 1/2	34 7/8 5 1/2 5 1/8
Dito 1851/1852	2 1/2	34 7/8 5 1/2 5 1/8

Braz. bij Roths. p. s. 500 5 pct. $92\frac{1}{4}$; Philad. Bankact. $3\frac{13}{16}$; Mex. te Lond. 3 pct. $22\frac{1}{4}$, $\frac{3}{8}$; dito Onb. $29\frac{1}{4}$, $\frac{5}{16}$; Gren. te Lond. Uitg. $6\frac{15}{16}$, $7\frac{3}{16}$; Peru $4\frac{1}{2}$ pct. $63\frac{1}{8}$, $61\frac{1}{2}$, $63\frac{1}{8}$.

Bij zeer levendigen handel was onze fondsenmarkt over het geheel zeer willig gestemd, de variatiën waren meer regelmatig dan in de laatste dagen.

FRANKFORT, Woensdag 25 Januarij. Metal. 5 pct. $70\frac{3}{4}$; Spanje binn. 3 pct. $36\frac{1}{4}$; dito 1 pct. $19\frac{1}{16}$; Wiss. op Lond. 3/m. $116\frac{1}{4}$; dito op Parijs $93\frac{1}{4}$; dito op Amst. [illegible]

LONDEN, Woensdag 25 Januarij. Consols op tijd 91, $90\frac{1}{4}$; Mexico N. 3 pct. 23, $22\frac{3}{8}$; Peru N. $4\frac{1}{2}$ pct. 66; Gren. Uitg. $6\frac{3}{4}$; Spanje 1 pct. 19, $18\frac{3}{4}$; dito Buitenl. 38; Russen $4\frac{1}{2}$ pct. 88, 87; dito 5 pct. 105; Sardinie 5 pct. 86; Holland $2\frac{1}{2}$ pct. 60, $59\frac{1}{2}$; dito 4 pct. 90.

PARIJS, Woensdag 25 Januarij. Fr. $4\frac{1}{2}$ pct. ex c. 97.65; dito 3 pct. 69.85; Sp. Binn. 3 pct. $35\frac{1}{4}$; dito 1 pct. $18\frac{1}{2}$; Russen $4\frac{1}{2}$ pct. $85\frac{1}{2}$; N. Metall. 85.

WEENEN, Woensdag 25 Januarij. N. Metall. $90\frac{3}{8}$; dito lett. B. $111\frac{1}{2}$; Bankactien 1320; Lomb. 5 pct. $101\frac{1}{2}$; Lot. v. fl. 250 133; Wiss. Lond. 12.17; Parijs $148\frac{1}{2}$; Zilver 25.

MADRID, Zaturdag 21 Januarij. Sp. Binn. 3 pct. 40; dito nieuwe 1 pct. $20\frac{3}{8}$.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.